

Verksamhetsberättelse 2019 för IfM – Väst

Verksamheten i väst har år 2019 omfattat ett vårprogram och ett höstprogram med totalt sju Caféaftnar samt en tvådagars studieresa i Mälardalen. Intresset för caféaftnarna är glädjande högt med 30 - 60 deltagare per gång. Studieresan samlade 25-talet deltagare från både IfM och Lfm..

En Caféafton är ett forum och en mötesplats för alla intresserade av hållbar utveckling, miljö och teknik. Här lär man sig något nytt, träffar likasinnade samt byter tankar och idéer. Vi träffas oftast i caféet på Ekocentrum i Göteborg från kl 17.30 för möjlighet till mingel och fika. Föredragningarna börjar kl 18.00. De anordnas av Ingenjörer för Miljön i samarbete med Läkare för Miljön och Ekocentrum.

Planering och genomförande har som vanligt programrådet ansvarat för. Vårt samarbete med Läkare för Miljön ger oss en värdefull möjlighet att belysa hållbarhetsfrågorna ur bl.a. ett hälso-perspektiv. I programrådsarbetet har Maria Rydberg, Ulf Andersson, Ragnar Jönsson, Christer Owe, Lars Odén, Lars Åkesson och Bengt Yngve samt för Läkarna för Miljön Björn Fagerberg medverkat. Programrådet har under året sammanträtt sju gånger.

En viktig partner för Caféaftnarna är Ekocentrum som håller med lokal, annonsering och en miljö med rätt känsla i. Vi är stort tack skyldiga. Vi har också fått möjlighet att genomföra en Caféafton med Länsstyrelsen i Västra Götaland som värd med lokal, fika och medverkan.

Dokumentation från Caféaftnarna finns på IfM:s hemsida <http://ingenjorerformiljon.se/om-ifm/kunskapsbank/> eller /lokalföreningens program/IfM Väst.

Nedan följer en sammanställning av teman och medverkande för vår- och höstprogrammet.

Vårprogram

- 6 februari. **Parisavtalets målsättning förutsätter att konsumtionen minskar dramatiskt: Sant eller falskt?** Vad skulle 2-gradersmålet kunna betyda för vår konsumtion av flygresor? Är det praktiskt och ekonomiskt omöjligt att begränsa temperaturökningen till 1,5 grader? Frågorna belystes av professor Filip Johnsson, vid avdelningen för Energiteknik, CTH och Jörgen Larsson, forskare vid enheten för Fysisk resursteori, CTH. Diskussionerna leddes av Sofia Hammarstrand, leg läk och doktorand vid Sahlgrenska Akademin, Göteborgs Universitet.

- 6 mars. **Presentation av klimatkalkylatorn Svalna 2.0.** David Andersson, klimat- och konsumtionsforskare vid Fysisk Resursteori, CTH presenterade den senaste versionen av Svalna. Klimatkalkylatorn räknar klimatpåverkan från konsumtion, boende, transporter och mat. Tomas Rydberg, IVL, deltog med kommentarer och erfarenheter från utvecklingen av en motsvarande klimatkalkylator. Moderator var Maria Rydberg, Miljöbron och IfM.

- 3 april. **Vad ska vi äta som är bäst för hälsan och miljön och hur ska det gå att få till det?** Docent Lars Ellegård, Enheten för klinisk näringslära vid Göteborgs Universitetssjukhus informerade

om en helt färsk uppdatering av alla forskningsrön om vilken kost som är hälsosammast och bäst för miljön och klimatet. Jörgen Gabrielsson, kock med eget företag, delade med sig av sina idéer om hur det kan gå till att bryta mönster och introducera nya råvaror och maträtter. Emma Jonsson från företaget CarbonCloud berättade hur man förverkligar sin vision att minska klimatavtrycket från maten med 60%. Livliga diskussioner leddes av Sofia Hammarstrand, forskare vid Arbets- och miljömedicin vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset och styrelseledamot i Läkare för Miljön.

- 4 september. **Höghastighetståg Göteborg-Stockholm – var står vi idag?** Lena Malm, Länsstyrelsen i Västra Götaland inledde kvällen och informerade om hur länsstyrelsen arbetar med Götalandsbanan. Max Falk, Västra Götalandsregionen redogjorde för planeringsläget i olika delar av Västra Götaland med tyngdpunkt på sträckningen Göteborg - Landvetter - Borås. Sara Distner, Trafikverket informerade om hur Trafikverket planerar. Stefan Lind, Jönköping lyfte situationen att den felande länken för Götalandsbanan är sträckan Borås-Linköping, mycket låg planeringsaktivitet. Karin Pleijel, mp, kommunalråd i Göteborg gav politikens syn på frågan. Intressanta diskussioner följde. Ulf Andersson höll ihop kvällen som moderator.

- 2 oktober. **Maglev och magnetåg.** Vid seminariet den 4 sep framkom att man valt konventionell teknik med hastigheter upp till 320 km/h. Kan man åka snabbare med nyare och bättre teknik? Rune Wigblad, professor i företagsekonomi med inriktning Industriell Ekonomi, Högskolan i Skövde höll en föredragning av tekniken med magnetåg, dess prestanda och fördelar.

- 13 november. **Kolinlagring för bördigheten och klimatet.** Hur ska jordens åkermark räcka till att producera livsmedel till jordens ständigt ökande befolkning och hur kan klimatavtrycket minska? Professor Thomas Kätterer, forskare vid SLU i Uppsala, förklarade hur detta kan gå till, bl.a. genom utveckling av traditionella odlingsmetoder. Klara Hansson, projektledare för Modellodlingen vid Angereds Gård, odlare och trädgårdsmästare, representerade en annan syn på hållbara odlingsmetoder. Diskussionerna blev intressanta.

- 4 december. **Hållbar sjukvård och minskad klimatpåverkan.** Läkaren och forskaren Björn Fagerberg från medicinska institutionen vid Sahlgrenska akademien och styrelseledamot i Läkare för Miljön beskrev hur sjukvården spelar en nyckelroll i anpassningen till klimatförändringarnas nya sjukdomspanorama samt hur hälso- och sjukvården kan minska utsläppen av växthusgaser för att bromsa klimatpåverkan. Regionutvecklaren Lars Berko från Västra Götaland Regionen redogjorde för hur regionen arbetar med dessa frågor och lyfte fram goda exempel. Läkaren Bertil Hagström, Läkare för Miljön var moderator och ledde diskussionerna.

Studieresa 14 till 15 juni 2019 med Läkare och Ingenjörer för Miljön.

NY KLIMATSMART TEKNOLOGI I MÄLARDALEN

Studieresan planerades av representanter från LfM och IfM. Ett 25-tal Lfm:are och IfM:are från flera olika platser i Sverige deltog. Reseledare var Sven Blomqvist Läkare för Miljön och Pelle Sunnercrantz Ingenjörer för Miljön

En väldokumenterad reserapport med trevliga bilder finns på IfM:s hemsida.

<http://ingenjorerformiljon.se/lokalforeningar/studieresor/>

Nedan korta utdrag från reserapporten.

- Besök på **Askö Östersjöcenter**. Laboratoriet ligger på Askö söder om Trosa och drivs av Stockholms Universitet. Samarbete sker med bl.a. Helsingfors Universitet, som har en liknade verksamhet på Hangö kallat Tvärminne

Hur mår Östersjön? Frågan var i centrum för ett antal föredrag av forskare vid centret. Det finns inget entydigt svar, eftersom Östersjön är ett havsområde ungefär lika stort som Sveriges area.

Forskarna gav ett antal svar: 1. Siktdjupet har förbättrats under senare år. 2. Blåstången, som är en nyckelart för både mikroliv och fiskar, har börjat etablera sig på allt djupare vatten med förbättrat siktdjup. 3. Blåstången är nu fylld med simmande Spigg i stället för som tidigare var dominerad av rovfisken Abborre. Negativt. 4. Östersjötorsken är starkt hotad. 5. Det finns stora områden med syrefattiga biologiskt döda bottenar, som släpper ifrån sig gödningsämnet fosfor. 6.

Klimatförändringen med ökad nederbörd och tillrinning gör att salthalten kommer att minska för hela Östersjöområdet. Salthalten är avgörande för t ex fiskarters möjlighet att fortplanta sig

- Besök på **Scania Technical Centre i Södertälje**, Research and Development. Scania är en av de stora tillverkarna av lastbilar, bussar och stationära motorer med världsomspännande verksamhet. Har en stor forsknings- och utvecklingsavdelning inriktad på bl.a. hållbara transporter, förarens arbetsmiljö och artificiell intelligens. Ledorden för utvecklingen av hållbara transporter är:

Uppkopplad – lastbilen är nätuppkopplad, som kommunicerar och samlar in data från lastbilen

Elektrifierad – lastbilen skall kunna köras med eldrift

Autonom – lastbilen har inbyggt stöd för att övervaka och ingripa vid körning

- Besök på **Akademiska sjukhuset** i Uppsala. Rening av läkemedelsrester vid sjukhuset var huvudfrågan för besöket. En studie "Läkemedelsrester och andra kemikalier i Fyrisåns avrinningsområde och recipient" presenterades. Vid sjukhuset har också gjorts försök med att reducera läkemedelsrester och bakterier i orenat avloppsvattnet med ozon.

- Lunch och besök på **Bee Urban**. Ett kommersiellt företag som erbjuder levande miljötjänster i stadsmiljö i form av bikupor, trädgårdar för biologisk mångfald, takjordbruk, och utbildningspaket inom ekosystemtjänster och urban hållbarhet. Bee Urban har lokaler och en stadsodling i kvarteret Garnisonen på Östermalm i Stockholm.

Stenkullen den 23 mars 2020

Bengt Yngve

Sammanställande i programrådet för IfM-Väst under 2019